

دموکراسی روی کرسی

داستان سیاسی در ایران

محمد حنیف

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

دموکراسی روی کرسی

داستان سیاسی در ایران

محمد حنیف

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

طراح جلد: نازنین بختیاری

چاپ دوم: ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: الغدير

کانون اندیشه جوان

سرشناسه: حنیف، محمد، ۱۳۴۰-

عنوان و نام پدیدآور: دموکراسی روی کرسی: داستان سیاسی در ایران / محمد حنیف.

مشخصات نشر: [تهران]: کانون اندیشه جوان، ۱۳۵۱.

مشخصات ظاهری: ۱۳۵ ص.

شابک: 4-357-159-600-978

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

موضوع: داستان‌های سیاسی -- ایران -- تاریخ و نقد .

موضوع: Political fiction, Persian -- Iran -- History and criticism

رده‌بندی کنگره: PIR ۳۸۵۵

رده‌بندی دیویی: ۸۸۳/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۲۶۶۵۳

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن ۸۸۵۰۳۳۴۱ - ۸۸۵۰۵۴۰۲

فروشگاه کتاب اندیشه: تهران: خیابان انقلاب، روبروی

درب اصلی دانشگاه تهران، پلاک ۱۲۴۸، تلفن: ۶۶۱۷۵۶۷۰

همه حقوق محفوظ است

فهرست

- پیشگفتار ۹
- مقدمه ۱۱
- فصل اول: تعامل ادبیات داستانی و سیاست ۱۵
۱. داستان سیاسی، تعریف، تاریخچه و مصداق ۱۵
۲. داستان، سیاست و وظیفه نویسنده ۲۱
۳. خاستگاه رمان و رابطه آن با سیاست ۲۲
۴. داستان سیاسی و زیرگونه‌های آن ۲۴
۵. تاریخ سیاسی و ادبیات داستانی در ایران ۲۵
۶. مرور عناوین این فصل و پیشنهاد مطالعات وسیع‌تر ۲۸
- فصل دوم: ادبیات داستانی سیاسی در ایران پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ۳۱
۱. سیر داستان‌نویسی سیاسی در سال‌های پیش از انقلاب اسلامی ۳۱
- ۱-۱. دوره اول: طلوع داستان سیاسی در ایران (۱۲۸۵ تا ۱۳۰۰ هجری شمسی) ... ۳۱
- ۱-۱-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی ۳۱
- ۱-۱-۲. اولین داستان‌های سیاسی در ایران ۳۴
- ۱-۲. دوره دوم: تاریخ، جامعه، داستان (۱۳۰۱ تا ۱۳۲۰) ۴۲
- ۱-۲-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی ۴۲
- ۱-۲-۲. تاریخ، جامعه و داستان سیاسی ۴۴
- ۱-۳. دوره سوم: نقد سیاست‌های گذشته (۱۳۲۱ تا ۱۳۳۲) ۴۸
- ۱-۳-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی ۴۸

- ۴۹..... ۲-۳-۱. داستان سیاسی و نقد سیاست‌های گذشته
- ۵۳..... ۴-۱. دوره چهارم: داستان رمزی (۱۳۳۳ تا ۱۳۳۸)
- ۵۳..... ۴-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی
- ۵۳..... ۴-۲. داستان سیاسی و دوره داستان‌های رمزی
- ۵۴..... ۱-۵. دوره پنجم: تحلیل شکست (۱۳۳۹ تا ۱۳۴۲)
- ۵۴..... ۵-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی
- ۵۶..... ۵-۲. داستان سیاسی و دوره داستان‌هایی با مضمون تحلیل شکست
- ۵۸..... ۶-۱. دوره ششم: خلق آثار ماندگار (۱۳۴۳ تا ۱۳۵۵)
- ۵۸..... ۶-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی
- ۵۹..... ۶-۲. داستان سیاسی و دوره خلق آثار ماندگار
- ۶۴..... ۱-۷. دوره هفتم: چاپ کتاب‌های ممنوعه (۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷)
- ۶۴..... ۷-۱. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی
- ۶۵..... ۷-۲. داستان سیاسی و دوره چاپ کتاب‌های ممنوعه
- ۶۶..... ۲. جریان‌های فکری در ادبیات داستانی قبل از انقلاب
- ۷۰..... ۳. ویژگی‌های ادبیات داستانی قبل از انقلاب
- ۷۵..... ۴. طیف‌های مختلف داستان‌نویسان حرفه‌ای پیش از انقلاب
- ۷۸..... ۵. مرور عناوین فصل و پیشنهاد مطالعات وسیع‌تر
- ۸۱..... فصل سوم: ادبیات داستانی سیاسی در ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
- ۸۱..... ۱. سیاسی‌نویسی و انقلاب اسلامی
- ۸۳..... ۲. داستان انقلاب و داستان انقلاب اسلامی
- ۸۵..... ۳. خصوصیات داستان انقلاب اسلامی
- ۸۶..... الف) ویژگی‌های محتوای
- ۸۸..... ب) ویژگی‌های فنی
- ۸۹..... ۴. سیر داستان‌نویسی انقلاب در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
- ۸۹..... ۴-۱. دوره اول: آرمان‌گرایی و حرف‌های نگفته (۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹)
- ۸۹..... ۱-۴. مقدمه‌ای بر اوضاع تاریخی

پیشگفتار

«کانون اندیشه جوان» مؤسسه‌ای فرهنگی است که از سال ۱۳۷۷ تاکنون در جهت تبیین، تبلیغ و ترویج گفتمان انقلاب اسلامی تلاش کرده و به منظور رشد فکری جوانان ۱۶ تا ۲۸ سال فعالیت می‌کند. ارتقا و شکوفاندن باورها و گرایش‌های دینی، معرفتی، فکری و شخصیتی مخاطبان جوان، معرفی الگوهای مطلوب و پاسخ به نیازها و خواسته‌های آنان از برجسته‌ترین اهداف فراوانی کانون است. این مؤسسه تلاش می‌کند در عرصه‌های مختلف علوم انسانی از دریچه اسلام ناب به بازخوانی، بررسی، نقد، تولید و بازتولید آرا و اندیشه‌ها بپردازد.

کانون اندیشه جوان برای ارتباط مستمر خود با جوانان و اندیشه‌ورزان راه‌های زیادی در نظر دارد که عبارتند از: برگزاری نشست‌های گفتمانی و همایش‌ها، ارتباط گسترده با دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی، برگزاری مناظره‌ها، میزگردهای متنوع، تولید کلیپ، سایت «باشگاه اندیشه» (به عنوان اولین گفتارنامه مجازی و بانک مقالات مختلف در ساحت مباحث فکری) و....

کتاب اما یکی از بهترین قالب‌های تولیدی در کانون است؛ این یارمهربان با دانایی و خوش‌بینی‌اش سخن‌های فراوانی برای خوانندگانش دارد و همچون چراغی در دستان جوانان پرسشگر و کنجکاو در عصر پرشبهه روزگار ماست. کانون اندیشه جوان در چهار سطح جوان، دانشجو، اندیشه و طلبه کتاب‌هایی را منتشر می‌نماید:

۱. «کتاب جوان» برای مخاطبان جوانی تهیه می‌شود که ۱۵ تا ۱۹ ساله‌اند و دوره متوسطه دوم تحصیلی را سپری کرده‌اند.

۲. «کتاب دانشجو» مربوط به جوانان دانش‌پژوه در مقطع کاردانی و کارشناسی است که به‌طور معمول ۱۸ تا ۲۲ سال دارند.

۳. «کتاب اندیشه» برای جوانانی نگاشته می‌شود که پویایی فکری خویش را تعالی بخشیده، بر فرازی فراتر از مقطع کارشناسی قدم نهاده و به‌طور معمول کمتر از ۲۸ بهار را تجربه کرده‌اند.

۴. «کتاب طلبه» با جوانانی سخن می‌گوید که سال‌های نخست و سطوح میانی علوم حوزوی را می‌گذرانند.

قلم کتابی که اکنون پیش روی شماست، برای سطح اندیشه بر این ورق‌ها رمق گرفته است. در این کتاب محقق محترم با قلمی روان و جذاب کوشیده است به مباحث متنوعی در باره داستان سیاسی پردازد و ذهن مخاطب جوان را بهتر و بیشتر با آن آشنا سازد. به یقین نقدها و پیشنهادهای سازنده مخاطبان ما را در ارتقای علمی اثر دست‌یابی به اهداف فراروی مان یاری خواهد کرد.

کانون اندیشه جوان